

Cecília Marín Gratacós, pionera en la fecundació artificial i represaliada pel règim franquista

Text > ESTER BONET

Cecília Marín Gratacós (Banyoles, 1903 - Barcelona, 1959) va ser filla de Salvi Marín i de Maria Gratacós. El matrimoni tingué dues filles més, Mercè i Dolors.

Després de fer els estudis primaris a Banyoles, va estudiar a Girona, a l'Institut General i Tècnic. El 1921 va obtenir el grau de batxiller, i el curs 1922-1923 es va matricular a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona. La seva vocació per la medicina va estar, sens dubte, influïda per la figura de la seva tia, la ginecòloga i pediatra Montserrat Bobé i Marsal, que va ser una de les primeres dones que van obtenir el títol de metgessa a Catalunya.

Va acabar la carrera l'any 1928, i el 1929 va obtenir el títol en medicina. Només una vintena de dones l'havien precedida en aquesta consecució a Catalunya. Concretament, va ser la segona metgessa de la província de Girona, després de Trinitat Sais i Plaja, que s'havia llicenciat l'any 1904. Van caldre vint-i-cinc anys perquè una altra dona gironina seguís la petjada de la doctora Trinitat Sais. Quan Cecília va arribar a la universitat, ja feia anys que les dones tenien accés a l'educació superior, però es va trobar que la medicina era una professió fonamentalment masculina. Les dones que volien fer-se un lloc i exercir com a metgesses, a més d'aconseguir una titulació, havien de demostrar la seva vàlua. Aquesta situació de desigualtat la van viure,

l'han viscut i malauradament la viuen les dones fins avui.

Cal destacar també que va ser la primera metgessa que es va inscriure al Col·legi de Metges de Girona, el 27 d'abril de 1929, amb el número 531.

Es va especialitzar en ginecologia i pediatria. Va exercir principalment a Barcelona, primer com a ajudant de la Clínica Mèdica de la Facultat de Medicina i el 1938 ja va obrir una consulta pròpia. Va dirigir un centre de puericultura que atenia mares i criatures a Can Tunis, una barriada de pobresa extrema, influïda sobretot per les idees higienistes divulgades per la doctora Trinitat Sais, que denunciava com a primera causa de mortalitat infantil la manca de formació de les dones pel que fa a puericultura i higiene. La mateixa Trinitat Sais havia estat cap dels serveis de puericultura del barri del Raval, un dels barris més pobres de tot Barcelona. Seguint aquesta línia, quan va obrir una consulta a Girona s'anunciava com a «médica del Hospital Clínico y de la lucha contra la mortalidad infantil».

Va ser l'autora de diversos estudis mèdics sobre el diagnòstic de l'embaràs i sobre les relacions de la flora vaginal amb les mancances alimentàries. Va ser pionera en la pràctica de la fecundació artificial a Catalunya gràcies a la seva tasca en el camp de la fertilitat amb pacients que acudien a la seva consulta amb dificultats per concebre.

Durant la Guerra Civil, arran d'una denúncia per haver volgut enverinar

>> Ester Bonet Solé, filòloga i presidenta de la Societat Catalana de Terminologia de l'Institut d'Estudis Catalans. (Foto: COL·LEGI DE METGES DE BARCELONA)

l'aigua de Barcelona, l'any 1938 ella i el seu marit van ser empresonats. Cecília va patir set mesos de captivitat a la presó de dones, situada a la Maternitat de les Corts de Barcelona, on va contreure una endocarditis. Un cop alliberada, la seva salut estava tan malmesa que va haver d'abandonar la pràctica de la medicina. Tot i això, durant els primers anys de la postguerra encara va fer algunes classes d'higiene i puericultura en un col·legi de monges alemanyes. Va morir a Barcelona el 13 de juliol de 1959.

Posteriorment, la Reial Acadèmia de Medicina va crear el Premi Cecília Marín per reconèixer la trajectòria professional de metges i metgesses. I el 2003, l'Ajuntament de Banyoles va batejar un carrer amb el seu nom.